

Plejeplan

Bygrønningen i Ryget Skov
Juni 2020

FURESØ
KOMMUNE

Forside: Skråfoto over Ryget Skovby sommer 2019
fra Kortforsyningen, Styrelsen for DataForsyning og Effektivisering

Tegninger af Benedicte Isabella Dyekjær

Fotos af: Benedicte Isabella Dyekjær (hvis ikke andet er nævnt),
Sirka Bøgelund Olsen
Rasmus Trock Kinnerup og
Carsten Juel

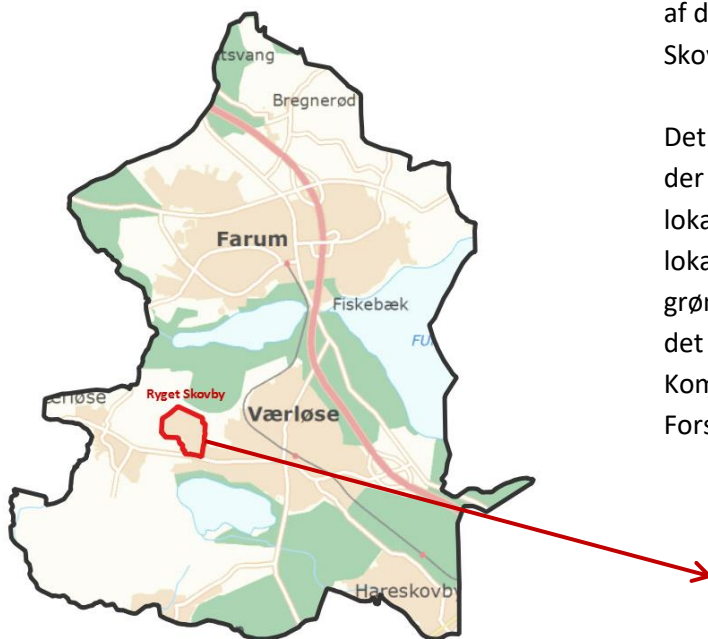
Indhold

Indledning	5
Generelle forhold	8
Åbne flader	11
Træer og buske	14
Jorddiger	16
Søer	18
Kilder	20

Indledning

I Værløse Vest ligger bydelen Ryget Skovby mellem byerne Værløse og Kirke Værløse. Ryget Skovby er en tæt haveby anlagt i perioden 1995- 2010. De indre grønne arealer kaldes Bygrønningen, og er et rekreativt grønt område.

Bygrønningen består bl.a. af store græsområder, som igennem alle årene har været slået hyppigt, så de fremstår som græsplæner i området. Der er nu ønske fra både borgere, naturorganisationer og kommunen, til at skabe en større biodiversitet og fremme det rekreative potentiale for området som helhed. Denne plejeplan udarbejdes for at understøtte dette ønske, samtidig med, at den understøtter den oprindelige plejeplan og tankerne for området beskrevet i de gældende lokalplaner.

Kort 1. Ryget Skovbys placering i Furesø Kommune

Plejeplanens formål

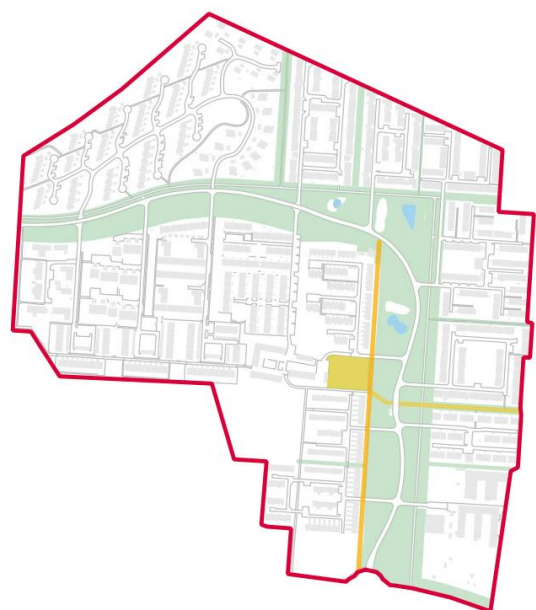
Plejeplanens primære formål er at bevare og udvikle områdets rekreative værdier, med plads til et varieret plante- og dyreliv. Det er hensigten, at tilgodese den hjemmehørende flora og fauna der forekommer i området samt tilgodese muligheder for rekreative aktiviteter ønsket af Den Fælles Grundejerforening. Plejeplanen skal sikre, at der altid vil være en allé langs den nord-syd gående cykelsti og en træække langs

Olaf Becks Allé. Træbeplantningen skal være robust og modstandsdygtig overfor kommende klimaændringer. Endelig skal planen også omfatte vedligeholdelsen af det eksisterende nord-syd gående jorddige.

Ejerforhold og ansvarsfordeling

Bygrønningen ligger i byzonen og ejes primært af Furesø Kommune. Området er offentligt tilgængeligt, og omfatter matriklerne 14fv, 14c (delvist), 15a (delvist), 15 dr (delvist) og 7000y. Det omfattede areal af disse 4 matrikler, udgør Bygrønningen ved Ryget Skovby og er på ca. 10 ha.

Det er Den Fælles Grundejerforening for Ryget Skovby, der i henhold til bestemmelserne i de gældende lokalplaner, skal vedligeholde og drive lokalplanområdets indre grønning og tilgrænsende grønne bæltter. Undtaget er dog vej- og allétræer og det beskyttede jorddige, som plejes af Furesø Kommune. De to regnvandssøer skal oprensnes af Forsyningen.

Kort 2. Det grønne område viser Bygrønningen som driftes af Den Fælles Grundejerforening. De gule områder driftes af Furesø Kommune.

Plejeplanens gyldighed

Denne plejeplan erstatter den tidligere plejeplan Værløse Vest Bygrønningen fra 1998.

Planen er udarbejdet af Furesø Kommune i dialog med Den Fælles Grundejerforening. Plejeplanen skal fastlægge plejeansvar, beskrive plejen og synliggøre mulighederne for Bygrønningen. Plejeprogrammet er vejledende i forhold til vedligeholdelse og drift.

Plejeplanen har været i høring hos medlemmerne i Den Fælles Grundejerforening og interessenter i perioden fra den 17. april til og med den 7. maj 2020. Planen er politisk godkendt af Udvalg for Natur, Miljø og Grøn Omstilling den 6. juni 2020.

Indsamling af viden

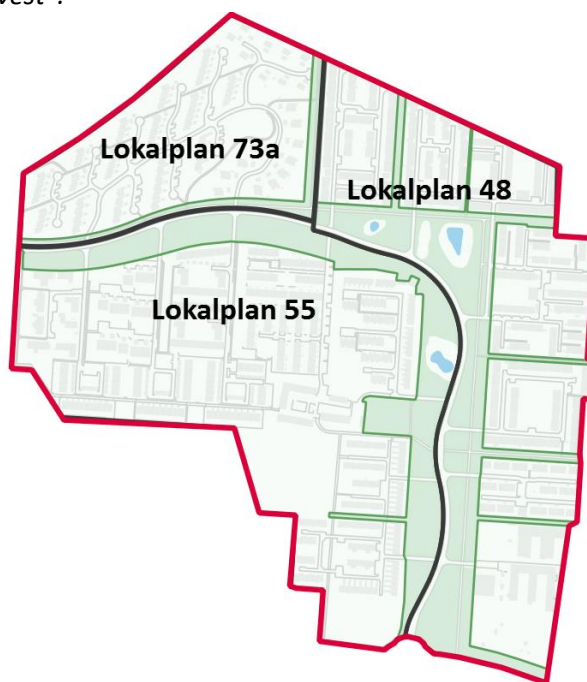
I forbindelse med udarbejdelsen af plejeplanen, har Furesø Kommune indsamlet viden fra projektgruppen fra Den Fælles Grundejerforening i Ryget Skovby, herunder repræsentanter fra Danmarks Naturfredningsforening, Care4nature og Danmarks Miljøportal.

Plangrundlag

Bydelen Ryget Skovby er omfattet af lokalplanerne nr. 48, nr. 55 og nr. 73a. De bygger alle 3 på en samlet strukturplan for bydelen. Strukturplanen blev fastlagt i Kommuneplan 2005 på baggrund af en arkitekt-konkurrence i 1995. Den bærende idé er bl.a. den indre bygrønning. De grønne områder benævnes Bygrønningen. De er udlagt som offentlige grønne områder til rekreative formål som park med mulighed for ophold, leg og boldspil.

I lokalplan 55 er der sat fokus på byøkologi, hvor det er foreslået, at etablere små naturområder med søer, træbeplantninger, græsningsarealer mv., i stedet for traditionelle grønne friarealer.

Lokalplan 48 fastslår at træbeplantningen udgør en afgørende struktur for området. I § 8.2 står: *”Udformning af bydelens indre grønning skal ske efter en samlet plan. Som strukturerende elementer indgår en allébeplantning omkring den nord-syd gående hovedsti samt en træække langs fordelingsvejen mod vest”.*

Kort 3. Overblik over de 3 gældende lokalplaner.

Lokalplanerne giver mulighed for

Man må gerne plante grupper af træer, buske, stauder og lignende inden for den grønne parkkile. Det åbne udtryk skal dog samtidig bevares.

Billede 1. Alléen langs den NS-gående cykelsti, udgør et strukturerende element for området. Alléen kan godt skiftes ud med en mindre aggressiv art end poplen.

Der skal være en træallé langs cykelstien. Formålet med alléen er at den danner en visuel afgrænsning mellem boligerne og vejen.

Der er ikke bestemmelser om specifikke træarter, og en ny genetableret allé, kan plantes på en måde, hvor man flytter træerne lidt længere væk fra stien, for at undgå rødder som skader stien. Der må eksempelvis anvendes arter med mindre aggressiv rodvækst og lavere maksimal højde end de nuværende popler. På den måde undgår man at rødderne skader stien, og skyggevirkningen i nabohaverne kan samtidig reduceres betydeligt.

Billede 2. Ny allébeplantning skal plantes på en måde, så fremtidige rodproblemer under belægningen undgås. Afstanden til stien og valg af træart er afgørende.

Særlige beskyttelser

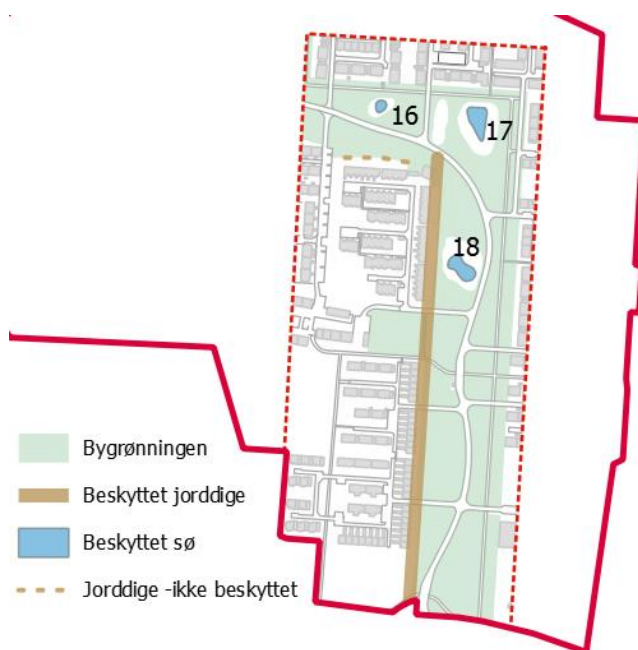
Naturbeskyttelsesloven

Der er tre søer i området som alle er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det betyder, at der ikke må laves tilstandsændringer i søerne, det gælder også selvom sø nr. 17 og 18 benyttes som regnvandsbassiner.

Museumsloven

Det nord-syd gående jorddige er omfattet af museumslovens § 29, som bl.a. betyder at der ikke må foretages beplantning af diget. Selvsåede træer og buske er dog i orden jf. museumslovens § 29 e, stk. 1.

Mellem bebyggelsen og diget er der i lokalplan udlagt en zone på 2,5 m fra boligbebyggelsen, som kan benyttes til privat opholdsareal for de tilgrænsende boliger. Arealet må ikke hegnes ud mod Bygrønningen. Den nordlige (vest til østgående) jordvold er ikke beskyttet, beplantningen skal dog bevares og må beskæres med henblik på pleje (iht. lokalplan 55 § 8.4).

Kort 4. Beskyttede søer og jorddige

Billede 3. Flere bruger søerne til at gå på opdagelse i naturen. Foto af Rasmus Trock Kinnerup

Generelle forhold

Før området blev bebygget til det Ryget Skovby vi kender i dag, var området landbrugsareal og der lå kun en enkelt gård i området kaldet Højgården. Tilbage i Vikingetiden lå her dog en boplads og den gamle nord-sydgående oldtidsvej gik igennem den vestlige del af området. Arealet er svagt kuperet og præget af rolige terrænbevægelser.

Landskab, geologi og kulturhistorie

Ryget Skovby ligger på en moræneflade. Området skråner nedad mod syd. Umiddelbart nord for ligger randmorænen, som danner vandskellet mellem Øresund og Roskilde Fjord. På vandskellet ved Ryethøj ligger oldtidsvejen, som var en del af vandskelsvejen fra Lejre/Roskildeområdet til Nordkysten og Helsingør.

Da man i 1990'erne skulle bebygge Ryget Skovby, blev der fundet mange spor af beboelse fra stenalderen og helt frem til Vikingetiden. To af oldtidshøjene er genopbygget. Den nordligste ligger ud for Bøgehaven 1-15 og giver en god udsigt over Værløse Vest.

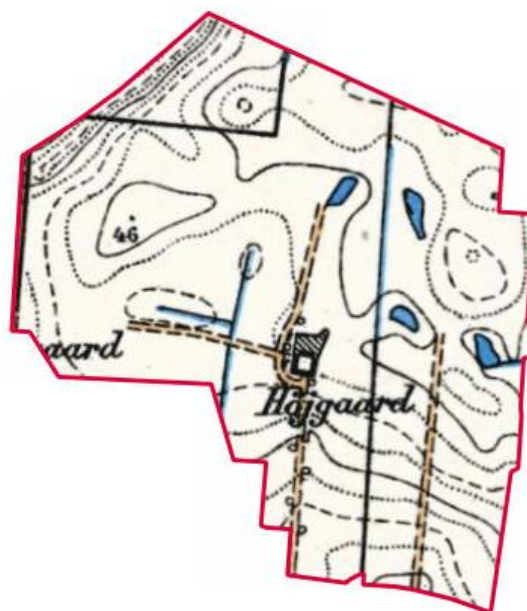
Der har hele tiden ligget en gård eller to på bakken ved Ryget Skovby. Området var øjensynligt en del af det område som blev kaldt det gamle Witherløse. Witherløse (Værløse) er sammensat af "with" og "løse" og kan tolkes som 'Lysning i skoven'.

Kort 5. Uddrag af kort fra oldtidsstier.dk, der viser oldtidsstrøget ned igennem den vestlige del af området.

I nyere tid har området været landbrugsareal og gården Højgården lå midt i området. Højgården er bevaret, og bliver i dag bl.a. brugt som fælleshus.

Der er et gammelt jorddige som skærer sig igennem området i nord-sydgående retning. Jorddiget har markeret gamle skel og er i dag beskyttet.

Kort 6. Høje målebordsblade 1842-1899. Den gennemgående streg viser jorddiget, som i dag definerer grænsen mellem bebyggelsen og Bygrønningen.

Bygrønningen som den ser ud i dag

Bygrønningen ved Ryget Skovby blev etableret som et rekreativt område i forbindelse med bebyggelsen, med korridorer til det omkringliggende landskab, heriblandt Ryget Skov.

Arealet har karakter af en åben græsslette, med bebyggelse på begge sider. Olaf Becks Allé løber igennem området som et gennemskærende element. I lavningerne findes 2 søer og et vandhul.

Hele arealet er i dag udlagt i store ensartet græsflader brudt af enkelte søer og spredt beplantning. I den oprindelige plejeplan fra 1998 er græsarealerne opdelt i intensive og ekstensive arealer, til henholdsvis ophold, boldspil og blomstereng. Igennem tiden er græsfladerne imidlertid blevet plejet som intensive slåede græsarealer og blomsterengen er forsvundet.

Biologi

Naturindholdet er generelt ikke ret stort i området, da de slåede græsflader ikke efterlader meget plads til forskellige arter. Der hvor man finder naturværdierne i dag, er i søerne og de steder hvor græsset ikke bliver slået samt langs dele af jorddiget.

I græsarealerne er der dog registreret forskellige blomster såsom håret høgeurt, hvid kløver, almindelig brunelle, almindelig røllike m.fl. Der er stor forskel på hvor mange blomster der er på området. De steder med flest arter, er der hvor arealet nemmest kan omdannes til et højere naturindhold.

De tre søer er beliggende i det nordøstlige hjørne. De ligger alle i et åbent grønt areal, som bruges af områdets beboere. De har hver sit identifikationsnummer i Vådområderapporten for Værløse. Søerne 17 og 18 fungerer som regnvandsbassiner.

Kort 7. Placering af de tre søer 16, 17 og 18 i Bygrønningen.

Sø nr. 16

Søen er et lille vandhul, som ligger i en svag fordybning i terrænet. Vandstanden varierer med årstiden og nedbørsforholdene. Der er set vandsalamander i søen.

Sø nr. 17

Søen ligger i en lavning i terrænet, er relativt lavvandet og har en artsrig sumpvegetation, der blandt andet består af kær-ranunkel, sværtevæld, glanskapslet siv og dunhammer. Der findes frøer i søen.

Sø nr. 18

Søen ligger i en dyb lavning i terrænet, men er relativt lavvandet. Søen har en artsrig bredvegetation med almindelige arter som gul iris, bittersød natskygge, vejbred-skeblad og kær-ranunkel. Nord for søen findes et mindre pilekrat hvor bl.a. mange fugle trives.

Rekreative interesser

Bygrønningen er udlagt til rekreativt brug. I dag bruges arealerne sparsomt, da de store græsflader ikke inspirerer til ophold. Dog ses aktiviteter rundt omkring søerne, hvor der er flere ting at gå på opdagelse efter. Enkelte steder er der sat fodboldmål op tæt på bebyggelsen. Det er ønsket, at området vil inspirere til at gå ture, tage ophold og få naturoplevelser året rundt. Det vil også være fint, hvis der er områder, som giver mulighed for at høste bær og frugter fra diverse beplantninger.

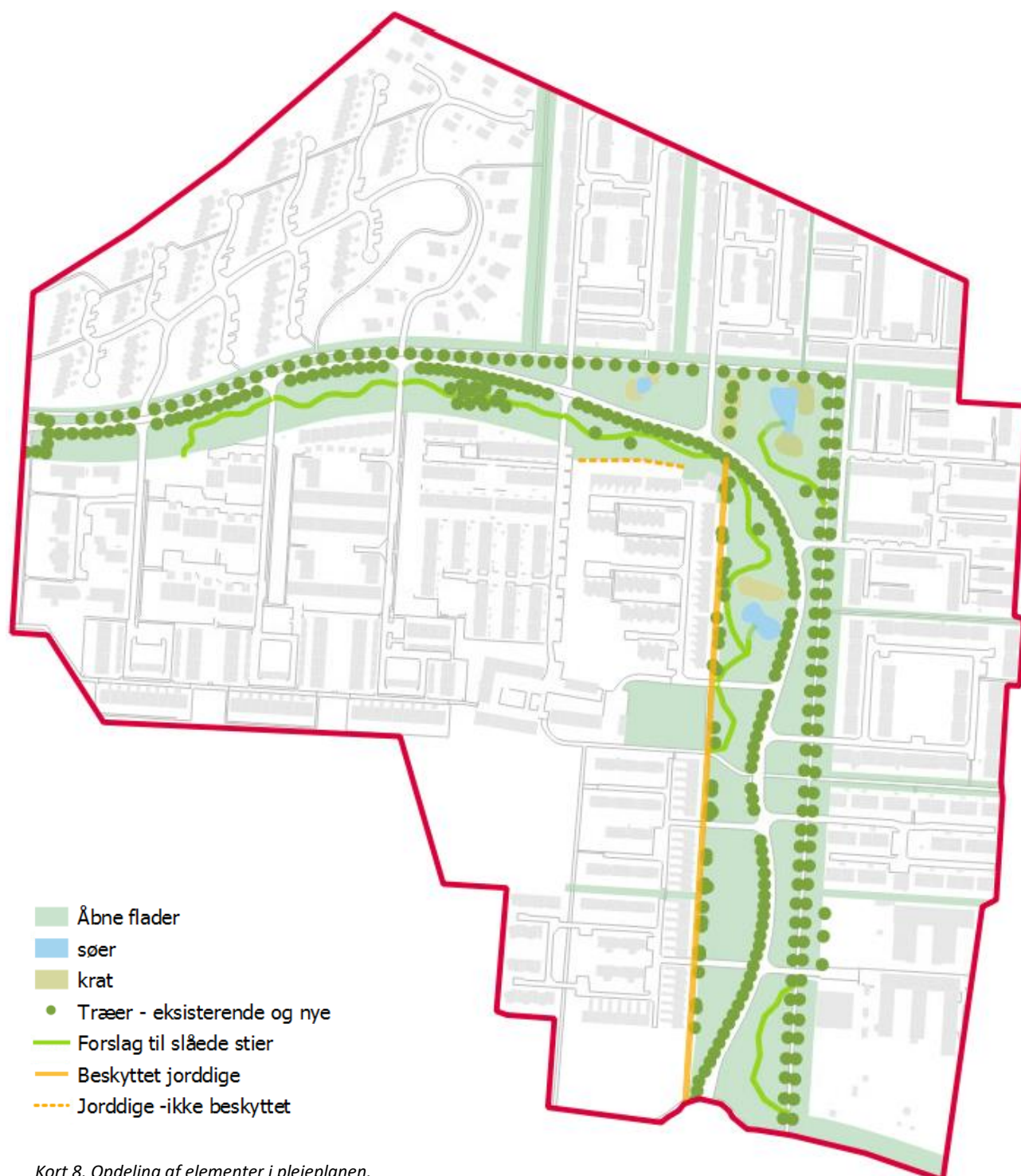
Plejeplanens opdeling i delelementer

Plejeplanen inddeler området i delelementer.

Elementerne er de åbne flader, træer og buske, jorddiger samt søer.

For hvert element gennemgås status, hvad målet for elementet er, og hvordan det kan opnås ved pleje.

På kort 8 kan de forskellige elementer ses angivet.

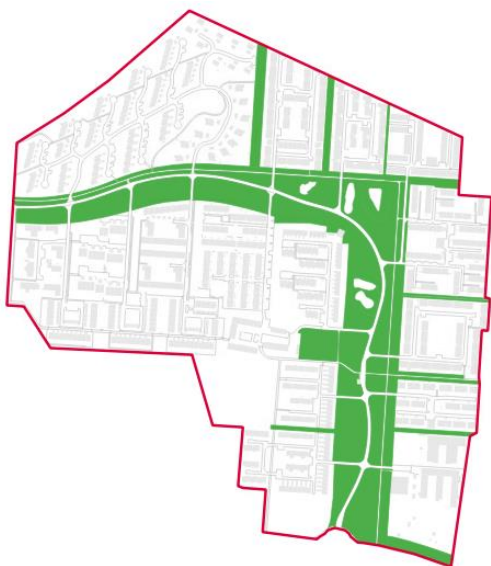

Kort 8. Opdeling af elementer i plejeplanen.

Åbne flader

De åbne flader består i dag primært af klippet græsflader, som er blevet slået 10 gange årligt. Det har gjort, at naturindholdet er lavt, og består af få arter. Der er dog flere steder, hvor en ændring af slåningen vil give potentiale for flere arter, der kan gavne biodiversiteten samt oplevelsen af området.

Ser man godt efter, kan man flere steder finde andre arter ind imellem græsset. Det er dog meget varierende hvilke og hvor mange der er. Der er bl.a. observeret håret høgeurt udbredt i området, dog mest forekommende på græsområderne tættest på rundkørslen. Hvid kløver forekommer på hele delområdet. Der er en bred forekomst af arter i de uslåede græsbræmmer omkring træerne og rundt om søerne.

Kort 9. De åbne flader udgør hovedparten af Bygrønningen.

Målsætning

Målsætningen for de åbne flader er,

- at området har et åbent udtryk,
- at området har et højt naturindhold og
- at området inspirerer folk til at gå ud og opleve det.

Der hvor artdiversiteten i dag er størst, kan man med fordel omlægge området til naturgræs. Her vil man relativt hurtigt kunne opnå en forbedring i naturkvaliteten med en relativ lille indsats.

Plejeforslag

For at skabe en høj artsdiversitet, skal store dele af området plejes ekstensivt, hvilket vil sige få slåninger årligt, så forskellige blomster får tid til at blomstre og sætte frø. Der skal samtidig være plads til brug af området. Der skal derfor plejes med en dynamisk tilgang, hvor der er varierede slåningsfrekvenser i området.

Opdelingen mellem intensivt og ekstensivt plejede arealer kan til enhver tid ændres efter den faktiske brug af arealerne, dog med sikring af minimum 50 % ekstensivt plejede arealer.

Illustration af Bygrønningen som den kan se ud, hvis området omlægges til naturgræs.

Nedenfor er oplistet græsplejen i forhold til de ønskede formål.

Naturgræs

Naturgræs er den mest ekstensive græstype der alene præges af jordbund og vækstvilkår. Naturgræs er højt græs bestående af grove naturlige græsser og et varieret indslag af urter og har et tydeligt naturpræg.

Naturgræs med masser af blomstring opnås bedst ved at græsset slås i to faser. Første fase handler om at bekæmpe græssets vækst. Det skal slås midt i maj og materialet opsamles. Derefter bør der slås en gang primo august. Det afklippede materiale bør efterfølgende blive liggende og tørre, og dernæst samles op og bortkøres. Ved at lade høet tørre, vil de modne blomsterfrø modnes og falde af. Insekter vil

samtidig nå at kravle ud af høet og ned i den friske vegetation.

I naturgræsset kan man med fordel slå oftere langs tilstødende elementer, såsom stier, hække og bænke. Her plejes græsset som en græsflade der slås ca. 8 gange årligt.

For at fremme naturgræsset kan man nogle steder lave en dybdepløjning hvor man vender overjorden ned, og får vendt mere råjord opad. Lokale frø fra området kan sås ud.

Fælledgræs

Fælledgræs er en grov græstype, hvor der ønskes ekstensiv drift. Fælledgræsset er mellemhøjt græs med indslag af anden flora og udpræget naturpræg.

Kort 10. Forslag til hvordan fladerne kan plejes med forskellige slåningsfrekvenser.

Der er udbredt mulighed for færdsel på fælledgræs, men det er ikke egnet til boldspil.

Græsset slås ca. 3-6 gange om året.

Græsklipningen foretages i perioden fra maj til oktober, evt. primo maj, primo juli og primo september.

Langs tilstødende elementer, såsom stier, hække, bænke mm., kan græsset plejes som en græsflade der slås oftere, ca. 8 gange årligt.

Brugsgræs

Der skal være plads til at beboerne kan bruge området til leg og boldspil på udvalgte områder. Til det formål anvendes brugsplæner. Brugsplæner har typisk stor slidstyrke og brugsværdi. Græshøjden vil typisk være 4 cm til 10 cm. Antallet af slåninger vil afhænge af vejrforholdene, men typisk slås græsset 10-16 gange i vækstperioden, afhængig af hvor højt man vil lade græsset blive.

Slåning af stier

For at gøre området tilgængeligt, kan der med fordel slås stier i græstæppet gennem både naturgræsset og fælledgræsset. Enkelte steder kan man slå et lidt bredere område ved stien, så der også kan gøres plads til ophold.

Særlige slåninger

Ved alle vejhjørner, skal der sikres ordentlige oversigtsforhold. Her anbefales det, at arealerne slås tilpas ofte, så der er frit udsyn for trafikanter. Derudover bør græsset slås rundt om busstoppestederne.

Beskyt træerne mod græsslåning

For at beskytte træer og buske mod skader fra græsslåningsmaskinerne, klippes græsset ikke nærmere end 100 cm fra stammerne.

Ingen gift

Matriklerne i plejeplanen ejes af Furesø Kommune. Furesø Kommune er en giftfri kommune, derfor må der til bekæmpelse af uønskede vækster ikke anvendes pesticider og biocider på arealerne. Græsarealer, buske og træer gødes ikke, og får lov til at udvikle sig naturligt.

Billede 4. Kontrasten mellem det klippede græs og det høje græs, kan vise en sti, og invitere brugere ind i området. Man kan enkelte steder slå et lidt bredere område ved stien, så der også kan være plads til at gøre ophold. Foto af: Sirka Bøgelund Olsen.

”En god idé vil være at undersøge arealerne for biodiversitet før og under slåning eller høstet. På den måde kan man også tage hensyn til forekomst af blomsterrige partier, som vil kunne skånes, hvis der klippes uden om dem”

(Hans Wernberg fra Care4Nature).

Træer og buske

Der er to karaktergivende beplantninger i området. Langs den nord-sydgående cykelsti står en træallé. Træalléen udgør det bærende element for området, og er en del af strukturplanen. Langs hele den ene side af Olaf Becks Allé står en kastanjerække, som er med til at definere vejens buede forløb.

Ud over de to trærækker står også en række asketræer langs det nord-sydgående jorddige. Derudover er der spredte krat, som primært er tilknyttet søerne i området. Krattene består af grupper af buske og træer, der skaber rum, afgrænser eller giver læ. Her finder man flere forskellige arter af træer og buske, der sammen danner en helhed.

Træerne langs Olaf Becks Allé består af kastanjetræer. Træerne er ikke i særlig god vækst. Årsagen er formentlig en kombination af dårlige jordforhold, og så har hovedparten af træerne skader på barken efter græsklippere.

Træalléen langs den gennemgående cykelsti består af poppeltræer. Poppeltræerne er plantet tæt op af cykelstien, og med deres kraftige og overfladiske rodnet, giver det problemer med rødder som løfter asfaltbelægningen.

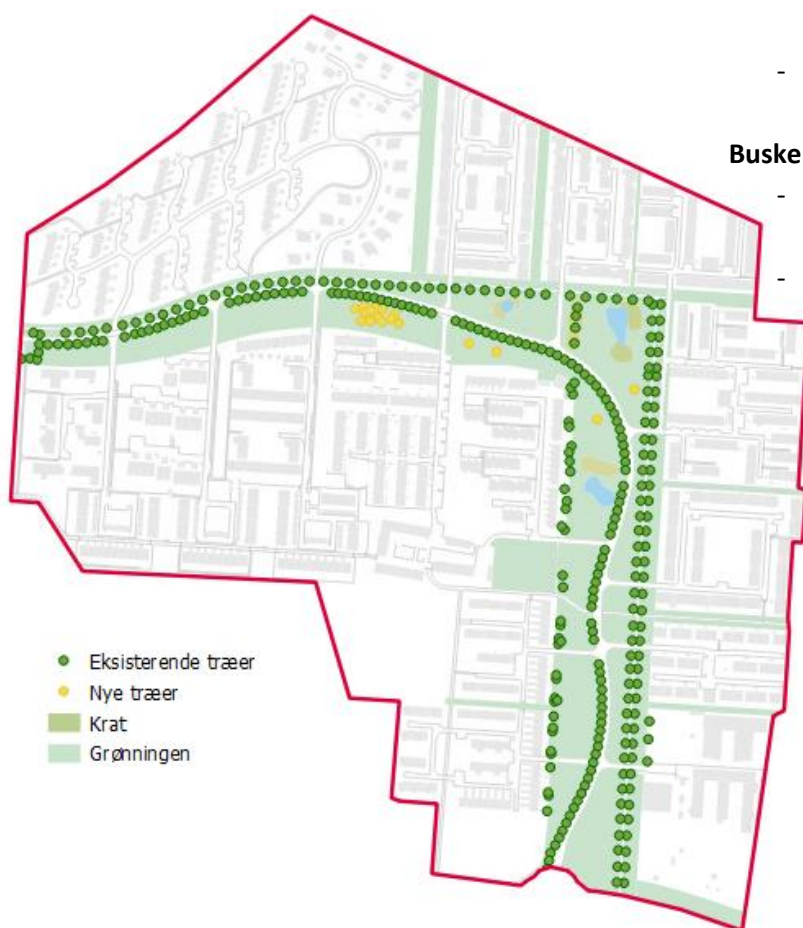
Målsætning

Træer

- Der skal være en træallé langs den nord-sydgående cykelsti som ikke skader belægningen på cykelstien.
- Der skal være en træække langs Olaf Becks Allé.
- Træerne skal give karakter til området.
- Der må stå solitære træer rundt omkring på de åbne flader, men uden at de ødelægger indtrykket af et åbent område. Det kan f.eks. være solitære valnøddetræer, egetræer m.fl.
- Der må gerne etableres en skovhave med træer og buske, gerne bærbuske og frugttræer.
- Træerne skal være i god vækst, og have mulighed for at nå deres fulde vækstpotentiale og udvikle deres kroner naturligt. Derfor er det afgørende, at der er optimale vækstbetingelser for træerne.
- Der skal være en artsdiversitet af træer og der må gerne være forskellige træarter i alléen.

Buske

- Der skal være områder med krat som tilgodeser insekter og fugle
- Buskene skal medvirke til at give oplevelser hen over året, i form af blomstring, høstfarver, frugtsætning mm.

Kort 11. De eksisterende træer er plantet i system, og nye træer kan supplere området som fritstående karakterfulde træer, mens en skovhave kan etableres i den nordlige del.

Plejeforslag

Eksisterende træer og buske

Rundt om de eksisterende træer må græsset ikke slås i en radius af 100 cm. Det skal beskytte træerne mod at få skader på barken fra græsklippere.

Træerne skal som udgangspunkt ikke beskæres for andet end døde grene, eller ved grene som generer bygninger eller frirumsprofilen over veje og stier. Træerne og buskene skal have mulighed for at udvikle sig naturligt. Ingen træer må topkappes, da det både skader træet fatalt, og ødelægger træets æstetiske værdi.

Er der tale om frugtbuske og frugttræer kan de dog beskæres efter gængse retningslinjer, for at sikre et optimalt frugtudbytte.

Beskæringen af både buske og træer skal foretages udenfor fuglenes primære ynglesæson, dvs. primo marts eller ultimo september/primo oktober.

Nyplantede træer

Når der plantes nyt, skal trævalget være tilpasset de givne forhold. Der skal tages hensyn til æstetik, naboer, jordbundsforhold mm. Det er en fordel, hvis træbevoksningen i området er af varieret artsvalg, da det gør træbestanden mere modstandsdygtig overfor træsygdomme og fremmer biodiversiteten.

En genplantning af alléen kan bestå af forskellige træarter, der tilsammen kan danne en helhed og bibeholde strukturen i området. Nyplantninger skal også tage hensyn til naboer med hensyn til artsvalg og placering. Det kan ikke anbefales, at der plantes skyggefulde træer som bliver store umiddelbart op af de mindre haver der er til bebyggelsen. Arter der bør undgås er f.eks. bøg og ahorn. Her vil lystræer af mellemstor karakter være at foretrække. Lystræer sikrer, at der kan trænge lys igennem træets løv.

Ved nyplantninger langs veje eller stier, skal der foretages en opbygningsbeskæring, for at sikre frirumsprofil, så man kan færdes til fods, cykel eller bil uden generende grene. Det er vigtigt at foretage beskæringen rettidigt, så man ikke kommer til senere at skære for store grene over. Derudover skal den tidlige beskæring også sikre en sund kroneudvikling, så man undgår grene som generer hinanden. Denne opbygningsbeskæring foretages efter behov, og kan vare op til træet er 30 år afhængig af træart.

Nyplantede træer skal vandes i minimum tre år, for at sikre, at væksten kommer godt i gang. Undtagelse herfor, kan være ved plantning af mindre træer (maks. str.10-12 cm i stammeomkreds) og hvor tilgængeligheden for vanding er vanskelig.

Skovhave

På de nordlige arealer kan der anlægges en skovhave, som giver mulighed for at plante flere træer og buske på græsarealet. Planterne kan med fordel være domineret af frugtbuske og frugttræer, som beboerne m.fl. kan få glæde af.

Krat

Plejen foregår primært ved, at planter ryddes af hensyn til helheden, så der hele tiden er plads, til at buske og træer kan udvikle sig.

Jorddiger

Et beskyttet nord-syd gående jorddige løber langs bygningerne på den vestlige side af Olaf Becks Allé. Umiddelbart nordvest for, er et nyere jorddige som ikke er beskyttet. Jorddigerne skaber en afgrænsning mellem private havearealer og Bygrønningen.

Det beskyttede jorddige tager sig forskelligt ud afhængig af hvor man er langs diget. Nogen steder er diget præget af havebeplantninger plantet ud på diget, andre steder er diget kun bestående af græsser og urter og flere steder vokser der en blanding af buske, som også virker afskærmende ind mod haverne.

Det beskyttede jorddige mellem boligerne og den indre bygrønning ophører når Olaf Becks Allé slår et sving mod vest. Der er dog en vest til østgående jordvold mellem haverne Højgårdshaven og bygrønningen, hvor der bl.a. vokser en del brombær.

Det beskyttede dige er karakteristisk og bidrager til at give området et særligt landskabspræg. Diger har generelt stor betydning for dyre- og plantelivet, da de er vigtige som levesteder, og de har som langstrakte biotoper stor betydning for dyrs og planters muligheder for at bevæge sig og spredes i landskabet.

Afhængig af eksponeringen kan der være store mikroklimatiske forskelle på digets to sider. Der kan også være en zoneopdeling med hensyn til vandindhold og lysmængde, der kan variere fra top til bund. Derfor kan der leve mange forskellige arter på et dige. For eksempel er digerne generelt gode levesteder for firben og humlebier, der nyder godt af det varierede miljø med solingspladser, huller til skjul og overvintring samt fourageringsmuligheder. Det kræver at diget ikke er helt tilgroet med træer og buske, dog må der gerne være spredt beplantning for variationens skyld og for bl.a. at tilgodese fuglelivet. Beplantningen må ikke være udplantet, men selvsåede træer og buske er i orden. Diget er også vigtigt for insekter som kan overvintrere i diget. Hvilke insektarter, der kan forekomme, er i høj grad afhængig af plantevæksten.

Målsætning

- Det beskyttede dige skal til en vis grad være synligt i landskabet.
- Der må gerne være en spredt beplantning af buske som er naturligt forekommende i området.
- Diget skal være et potentielt levested for forskellige dyrearter.

Kort 12. Det beskyttede jorddige strækker sig i en lige linje og danner en naturlig grænse mellem de private opholdsarealer og Bygrønningen.

Plejeforslag

Det beskyttede jorddige

Diget bør bevares med varieret beplantning, og en alsidig plantevækst af vilde arter bør fremmes. Haveplanter som ikke er naturligt forekommende i naturen, skal dog flyttes ind på de private opholdsarealer.

Diget bør slås 1-2 gange årligt på de åbne steder. Furesø Kommune slår toppen og ydersiden mod Bygrønningen, mens beboerne ud til diget selv holder indersiden. Hvis der slås primo maj, kan draphavren slås i bund, da den ellers kan være meget dominerende overfor øvrige arter.

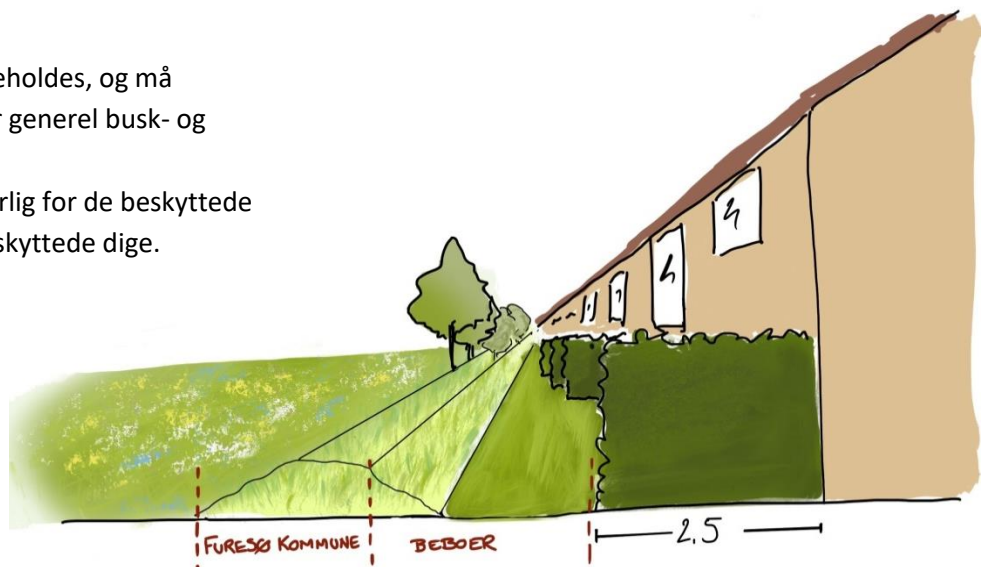
Der står en række asketræer langs diget ud mod Bygrønningen. Hvis der skal nyplantes langs diget, skal træerne minimum plantes 2 meter fra diget..

Det ikke beskyttede jorddige

Beplantningen på jorddiget bibeholdes, og må beskæres efter principperne for generel busk- og træpleje.

Furesø Kommune er plejeansvarlig for de beskyttede jorddiger, men ikke for det ubeskyttede dige.

Illustration som viser at Furesø Kommune plejer toppen og ydersiden af dige, mens beboerne selv holder indersiden og ind mod de private opholdsarealer.

Billede 5. Her ses det beskyttede dige og de asketræer som er plantet tæt ved. Her er også plantet et asketræ som er trukket lidt længere væk fra diget, hvilket også skal gælde for fremtidige plantninger.

Billede 6. Det beskyttede dige ligger et stykke foran de private opholdsarealer.

Søer

Der er tre søer i området. To af søerne fungerer som regnvandsbassiner. Søerne ligger i et åbent grønt areal og har en stor rekreativ værdi. De giver variation i Bygrønningen, hvor de er synlige og let tilgængelige. Søerne og deres nærmeste omgivelser giver de mange mennesker, som færdes dagligt i området, mulighed for at opleve det vilde plante- og dyreliv på nært hold.

Søerne rummer et forholdsvis varieret plante- og dyreliv, men de har især betydning som spredningsveje mellem større søer og ubebyggede områder i nærheden. Rundt om søerne er der en bræmme af uslået græs som indeholder en artsrig vegetation.

Søerne har nr. 16, 17 og 18 og er beskrevet i Furesø Kommunes vådområderapport for Værløse.

Kort 13. Skråfoto viser placeringen af de tre søer i Bygrønningen.

Sø nr. 16

Tidligere var søen over dobbelt så stor, men i 1960'erne og 70'erne blev den nordlige del opfyldt, så søen omtrent fik sin nuværende størrelse. Søen ligger i en svag fordybning i terrænet, og vandstanden varierer med årstiden og nedbørsforholdene.

Søen rummer en del vandinsekter, og forholdene skønnes relativt gode for padder. Der er set vandsalamander i søen. Mange forskellige dyr kan bruge området som fødesøgnings- og rastested, og det har derfor betydning som spredningsvej mellem naturområder i nærheden.

Søen trænger til at få fjernet skyggende pileopvækst. Der skal dog fortsat være spredte pil ved søen til glæde for fuglelivet.

Sø nr. 17

Søen fungerer som regnvandsbassin og modtager tagvand via et rørlagt tilløb i den nordlige ende. Ved yderligere vandtilstrømning er der overløb til områdets regnvandsledninger.

Søen ligger i en lavning i terrænet. Der er en artsrig sumpvegetation, og der findes frøer i søen. Langs den østlige bred er der en skråning med forholdsvis stejle brinker. Til de øvrige sider er terrænet mere jævnt, og søen er her omgivet af lavtliggende græsarealer, som lejlighedsvis oversvømmes. Vandstanden varierer med årstiden og nedbørsforholdene, men søen er generelt meget lavvandet. Rundt om søen er der en bred uplejet bræmme.

Søen blev i 2016 oprenset for mudder og slam, og sivbevoksningen i søen blev fjernet.

Sø nr. 18

Indtil udbygningen af Ryget Skovby lå søen midt på dyrkede landbrugsarealer. Den var meget tilgroet og

tørrede delvis ud om sommeren. I forbindelse med anlæg af Olaf Becks Alle og udstykningen af området vest for søen, blev søens form ændret. Der blev fyldt op i den østlige ende, og søen blev udvidet med et tilsvarende areal mod sydvest. Samtidig blev dele af søen uddybet til ca. 1 m, og terrænet syd for søen blev udjævnet.

Søen fungerer som regnvandsbassin. Den modtager tag- og vejvand via et rørlagt tilløb i den østlige ende. Ved yderligere vandtilstrømning afledes vandet i områdets regnvandsledninger.

Søen har en artsrig bredvegetation med almindelige arter som gul iris, bittersød natskygge, vejbred-skeblad og kær-ranunkel.

Søen blev i 2016 oprenset for mudder og slam, og sivbevoksningen i selve søen blev fjernet.

Målsætning

- Søerne skal være lysåbne fra den sydlige side
- De må ikke vokse til i tagrør og dunhammer
- Ved sø 17 og 18 skal der være krat på nordsiden af søerne til fordel for fuglelivet
- Ved sø 16 skal der være sporadisk pileopvækst.

Plejeforslag

For at holde søerne lysåbne kan opvækst af pil fjernes løbende og der kan tyndes i pilekrat efter behov. Der skal dog stå noget pilekrat tilbage, da pilekrat er vigtigt for naturen, og pilerakler er f.eks. vigtig foder til humlebier.

Der kan foretages oprensning af søbunden med henblik på fjernelse af næringsrigt slam efter behov. Forventeligt ca. hvert 10. -20. år. Arbejdet udføres i henhold til kommunens og forsyningens krav. Det er forsyningen som har ansvar for at oprense de to regnvandssøer 17 og 18.

Der skal til enhver tid friholdes en uklippet græsbræmme rundt om søerne. Dog kan der være adgang til søerne via klippede græsstier eller trampestier. Selve bredvegetationen omkring søerne må ikke slås som sti.

§ 3 dispensation

Ofte vil plejetiltagene kræve en dispensation efter naturbeskyttelsesloven §3. Det er kommunen som vurderer om tiltagene kræver dispensation.

Billede 7. Søerne bidrager til gode oplevelser af naturen for både store og små. Foto af: Carsten Juel

Kilder

Danmarks Naturfredningsforening: Jorddiger og levende hegn: Naturens sidste tilflugtssted

<https://www.dn.dk/vi-arbejder-for/biodiversitet/jorddiger-og-levende-hegn/>

Oldtidsvejstrøgene i Furesø Kommune af Troels Brandt, 14/11 2011

<http://oldtidsstier.dk/>

Per Smed kort 1981. Geologiske kort

Vandskelsvejen ved Ryet

<http://oldtidsstier.dk/>

Vejledning om beskyttede sten- og jorddiger, Kulturministeriet, Kulturarvsstyrelsen. Juni 2009

https://slks.dk/fileadmin/user_upload/0_SLKS/Fotos/Fortidsminder_Diger/Sten_jorddiger/digevejledning.pdf

Værløse historie – kend din egn. Værløseegnens historiske forening

<https://vaerloesehistorie.dk/kend-din-egn/vaerloesehistorie.html>

Vådområder i Værløse Kommune. Januar 2002. Furesø Kommune

Plejeplan

Bygrønningen i Ryget Skovby